

J&T 98

Vratislav Svoboda:
Technologizace světa
přinese větší nejistoty.
Ale také příležitosti
zbohatnout

strana 8

J&T INVESTMENTS vstupuje na pražskou burzu

Se dvěma emisemi investičních akcií podfondu J&T INVESTMENTS v českých korunách a eurech se začíná obchodovat 10. května.

strana 7

Více vkladů, vyšší bilanční suma

Dle auditovaných konsolidovaných výsledků uzavřela banka mimořádně náročný rok s bilanční sumou ve výši 175,04 miliardy korun.

strana 11

Umění sbírat umění

Začíná to nenápadně. Stojíte před uměleckým dílem a najednou cítíte, že byste tento kousek chtěli vlastnit.

strana 24

Budou investoři vyčkávat na lepší příležitost?

Květen je na události poměrně chudý, proto se investoři soustředí hlavně na výsledkovou sezónu. Zamíchat kartami by už neměla ani pandemie.

I v květnu se bude pozornost investorů nadále upínat k výsledkové sezóně, která by však v USA měla již jen dokreslit úvodní pozitivní vyznění. Dále však bude mít silu udržet riziková aktiva poblíž historických maxim. Jako tradičně po odeznění významných faktorů ze začátku roku budou investoři zvažovat, zda se nedržet klasické poučky prodat v květnu a vyčkat na lepší příležitost (tzv. „sell in May and go away“). Jedním z důvodů může být relativně liché období na důležité události v nejbližších týdnech.

Jako tradičně po odeznění významných faktorů ze začátku roku budou investoři zvažovat, zda se nedržet klasické poučky „sell in May and go away“.

DLUHOPISOVÉ TRHY

Vývoj výnosů dluhopisů bude nadále jedním z hlavních faktorů, které budou investoři sledovat. Mimo jiné rostoucí výnosy snižují hodnotu ocenění rizikových aktiv, což může tlačit na ceny akcií. „Jen připomínáme, že nervozitu by zvyšovala především rostoucí dynamika než samotný pozvolný růst, který by odpovídal růstu ekonomiky a i růstu čistého zisku samotných společností,“ uvádí Milan Vaniček, ředitel odboru analýz finančního trhu.

CENTRÁLNÍ BANKY NEZASEDAJÍ

V květnu se obejdeme bez zasedání ECB či Fedu. Sledovat se bude dal-

ší vývoj v návrhu nových opatření z dílny prezidenta USA Joea Bidena. „Úpravy daňové soustavy dle našeho názoru mohou v relativně klidném období přinést do trhu volatilitu,“ říká Vaniček.

KORONAVIR OHROŽUJE HLAVNĚ INDII

Nemůžeme vynechat ani informace o průběhu pandemie. Denní počty nakažených, postup v očkování či možné mutace budou nadále jedním

ze sledovaných témat. Především Indie je v posledních týdnech výrazně sledována pro vysoké počty denně nakažených a potenciální novou mutaci. Odborníci však zatím zůstávají klidní, což i trh oceňuje nevýraznou reakcí. „Nadále očekáváme,

že vývoj jde v základním scénáři postupné normalizace ve druhém pololetí tohoto roku," konstatuje Milan Vaníček.

cím kolem pandemie. Investoři mohou být rovněž nervózní z tradičního rčení o prodeji v květnu a vyčkání na lepší příležitosti.

Květen by měl být poměrně klidný měsíc na očekávané významnější události.

KVĚTNOVÝ VÝHLED

Květen by měl být poměrně klidný měsíc na očekávané významnější události. To bude nahrávat ve významnosti výsledkové sezóny za první kvartál či prozatím spíše opomíjeným tématům jako potenciál změny daňových zákonů v USA či informa-

„Náš názor na květen je neutrální a nevylučujeme, že možný návrat opomíjených témat může vnést do jinak zřejmě klidného obchodování zvýšenou volatilitu," dodává Vaníček. ■

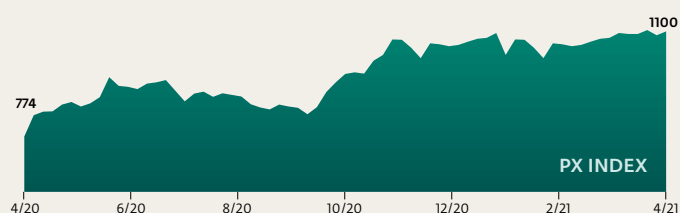
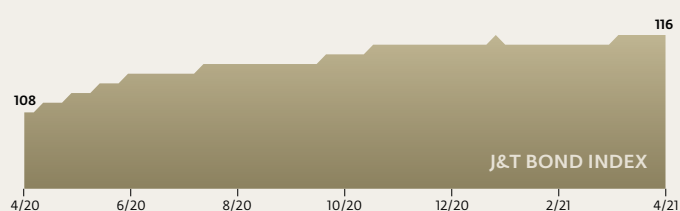
Připraveno analytiky J&T Banky

Z finančních trhů...

data platná k 30. 4. 2021

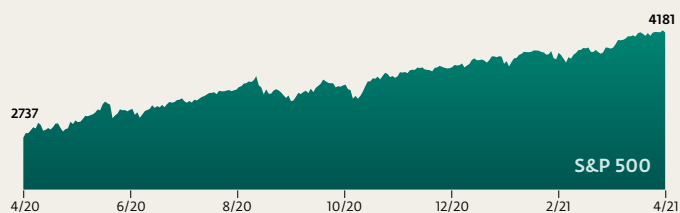
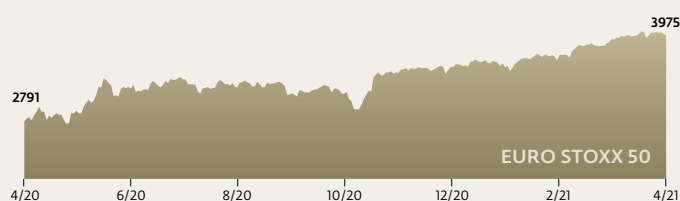
PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,402	0,4 %	6,6 %	3,9 %
J&T High Yield MM CZ	1,606	0,4 %	5,5 %	4,5 %
J&T FLEXIBILNÍ	1,517	0,3 %	4,0 %	2,9 %
J&T Bond CZK	1,529	0,6 %	10,6 %	4,6 %
J&T Opportunity CZK	3,746	3,5 %	53,3 %	6,4 %
J&T KOMODITNÍ	0,514	5,4 %	44,2 %	-6,2 %
J&T RENTIER Fund A1 – CZK	1,148	0,5 %	20,6 %	6,7 %
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK	1,298	2,3 %	32,7 %	13,0 %
J&T Life 2025	1,248	1,0 %	15,0 %	3,3 %
J&T Life 2030	1,320	2,0 %	23,9 %	4,1 %
J&T Life 2035	1,337	2,3 %	26,3 %	4,3 %

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR – 10Y	1,80	-20 bp	50 bp	132 bp
Německo – 10Y	-0,20	14 bp	40 bp	-39 bp
USA – 10Y	1,63	-8 bp	99 bp	-21 bp

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,20	-2,5 %	-8,9 %	1,0 %
CZK/EUR	25,9	1,1 %	4,8 %	-0,9 %
CZK/USD	21,5	3,7 %	15,0 %	-1,8 %

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) – USD/bbl	67	2,5 %	151,3 %	47,8 %
Zlato – USD/oz	1 769	3,0 %	4,8 %	38,5 %
Měď – USD/t	9 825	11,8 %	89,4 %	94,6 %

J&T Ventures investoval do start-upu Robotiq.ai

Do start-upu Robotiq.ai vstupuje český fond J&T Ventures. Menšinový podíl ve společnosti získal výměnou za investici ve výši 900 000 eur. Společnost vyvíjí roboty, kteří přebírají rutinní činnosti od zaměstnanců bank nebo úřadů. Lidé přitom se svými virtuálními kolegy mohou jednoduše komunikovat přes e-mail nebo chat.

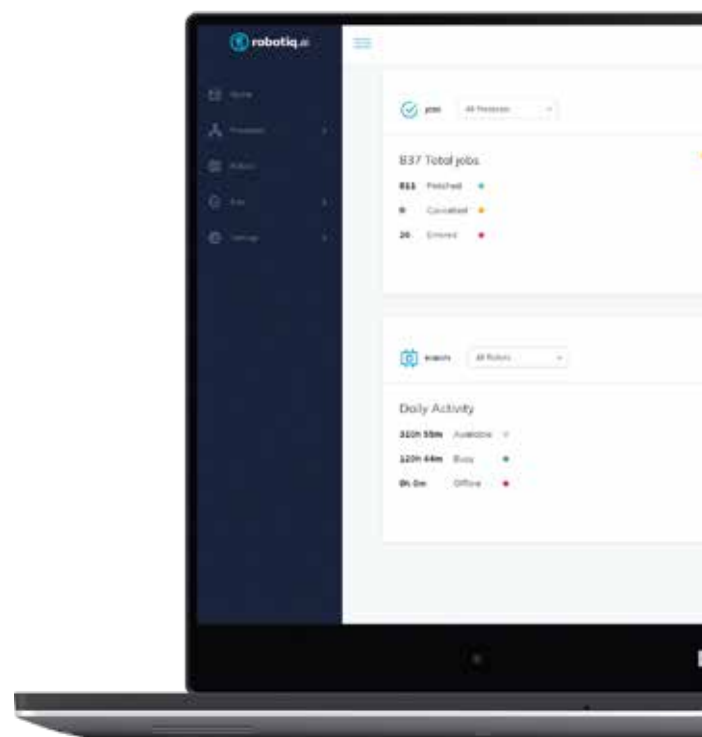
Společnost Robotiq.ai byla oceněna jako nejlepší z 10 start-upů v oblasti umělé inteligence

Takzvaná robotická automatizace procesů (RPA) je rychle rostoucí odvětví využívající prvky umělé inteligence a strojového učení. Start-up Robotiq.ai založila v roce 2018 trojice inženýrů Marko Gudelj, Darko Jovisic a Ivan Belas v chorvatském Záhřebu. Zkušený tým již investicí podpořili bratři Balabanové stojící za společností M&I Systems. Dnes mezi platící zákazníky Robotiq.ai patří velké firmy z oblasti financí či automotive, jako jsou Sberbank, BDO, Hörmann nebo Rimac Automobili. Klienti pocházejí z celé Evropy, ale také

z Jihoafrické republiky nebo USA a nechybí mezi nimi ani státní instituce a úřady.

KONEC RUTINNÍ PRÁCE

„Robot dokáže prakticky cokoli, co na počítači dělá člověk. Procházet data, dělat reporty, shánět informace, komunikovat. Zároveň ale může dělat i mnohem techničtější věci, jako je komunikace s databázemi nebo přes API. Spousta lidských činností se ve firmách rutinně opakuje desetkrát,

stokrát nebo tisíckrát denně. S pomocí umělé inteligence mohou zákazníkům poskytovat nesrovnatelně rychlejší, spolehlivější a hlavně škálovatelné služby. RPA osvobozuje roboty v lidech a nechává jim čas na kreativní práci s vyšší přidanou hodnotou,“ popisuje Marko Gudelj.

Firma například požádá svého bankéře o potvrzení úvěru. Bankér pošle e-mail do příslušného oddělení, kde si jej přečtou, poskládají potřebné informace, vyplní dokument, pošlou ho bankéři zpátky a případně zinkasují poplatek. Při použití nové technologie bankér pošle ten samý mail robotovi, který si stáhne přílohu, ověří a vyplní všechna data a okamžitě vrátí výsledek. „Je to nesrovnatelně rychlejší, spolehlivější a hlavně škálovatelné,“ dodává Darko Jovisic.

Silnou stránkou Robotiq.ai je především rychlé nasazení (až o 70 % rychlejší ve srovnání s konkurencí) stejně jako jednoduché nastavení, správa robotů i vyřízení licence. Vše vyžaduje jen minimální součinnost ze strany IT oddělení, která v současnosti bývají přetížená. V určitých procesech mohou roboti nahradit lidské pracovníky z 80 až 90 % a zároveň jsou schopni pracovat 24 hodin denně.

ZAKLADATELÉ ROBOTIQ.AI

Marko Gudelj

Darko Jovisic

Ivan Belas

POHLED J&T VENTURES NA INVESTICI

„Robotická automatizace procesů se týká každého odvětví a každé firmy. Robotiq.ai má řešení, které je extrémně jednoduše implementovatelné a tím pádem snadno využitelné i v rámci středních a menších firem, které bývají velkými hráči často opomíjeny. Tým stojící za Robotiq.ai má zároveň tah na bránu i exekutivní schopnosti, což je u start-upu v této fázi klíčové. Pevně věříme, že se Robotiq.ai stane v cílových segmentech relevantním hráčem ve světovém měřítku,” řekl k investici David Polach, Investiční manažer J&T Ventures.

strojové učení a umělou inteligenci, na což se teď chceme mnohem víc zaměřit. Nemůžu jít bohužel do podrobností, protože to bude naše tajná přísada a chystáme se ji patentovat. Řekněme ale, že plánujeme udělat roboty ještě mnohem rychlejší a robustnější. Věříme, že to bude opravdu zásadní průlom,” doplňuje Darko Jovisic.

A právě na tento další vývoj bude směřovat investice z fondu J&T Ventures. Než došlo k uzavření smlouvy, absolvovali zakladatelé start-upu řadu schůzek s dalšími potenciálními investory. „Lidé z J&T Ventures byli první, kde jsme cítili, že do sebe všechno zapadlo – sedli jsme si lidsky, vedli jsme skvělé diskuze o produktu i strategii a moc se nám líbí, že jsou součástí velké skupiny s přístupem k bankám a retailu. Nejde jen o peníze, skutečně nás aktivně propojují s potenciálními zákazníky,” konstatuje Jovisic.

A jak vývojáři reagují na obavy, že kvůli robotům přijdou zaměstnanci firem o práci? „V rámci projektů, na kterých pracujeme, zatím žádné propouštění nenastalo. A to ani u vysoce komerčních klientů orientovaných na efektivitu. Jde spíš o to, že firmy jsou efektivnější, mohou rychleji a ve velkém množství odbavovat požadavky klientů a lidé se mohou věnovat komplexnějším úkolům, které přinášejí větší hodnotu. Každá nová technologie navíc otevírá řadu nových pracovních pozic,” odpovídá na otázku Jovisic.■

Unikátním prvkem Robotiq.ai je také komunikace s roboty pomocí chatbotu. Zaměstnanci nepotřebují žádné speciální aplikace ani technické vzdělání a svým virtuálním kolegům mohou zadávat úkoly úplně stejně jako těm skutečným – e-mailem nebo třeba přes chat v existujících firemních nástrojích typu Slack či Teams.

NEOCENITELNÉ OSOBNÍ ZKUŠENOSTI

Idea vytvořit komunikačního robota vznikla z reálných zkušeností zakladatelů start-upu. Marko i Darko pracovali jako konzultanti s existujícími RPA řešeními a věděli, co jim na nich schází. „Byla moc komplikovaná, některé funkce chyběly. Věřili jsme, že můžeme být rychlejší a lepší. Zároveň jsme z této technologie byli hodně nadšení, dělali jsme si kurzy na strojové učení a umělou inteli-

genci a vnímali všeobecný buzz. Protože jsme spolu vždy chtěli něco dělat a načasování bylo skvělé, založili jsme v roce 2018 společnou firmu,” vzpomíná na začátky Marko Gudelj.

Tvůrci naprogramují každého robota na míru klientovi, který si předem vytipuje, které procesy se u něj stereotypně opakují. Na prodej produktu už začali budovat síť licencovaných partnerů, kteří dokážou službu zákazníkům představit i implementovat.

NĚCO SE CHYSTÁ

Poslední dva roky se ve start-upu plně soustředili na vývoj produktu. „Náš software je snadný na používání, ale velmi těžký na vytvoření. Od začátku nicméně bylo v plánu hodně zapojit

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonosti. Očekávaná budoucí výkonost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou.

Vydává J&T Banka, a. s. / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

Byty zachycují skrytou inflaci v ekonomice

Očekávání, že koronakrize srazí našponované ceny nemovitostí, se nenaplnilo. Ceny v Česku stále rostou, protože reflektují probíhající inflaci v ekonomice. Nejen tu oficiální, ale i tu skrytou. Čekání na „lepší ceny“ bytů může být s malou nadsázkou nekonečný proces.

Ceny nemovitostí naposledy klesaly v letech po finanční krizi 2008–2009, kdy zamrzlo financování realit a jejich ceny implodovaly. Od roku 2014 už zaznamenáváme jen růst. Český statistický úřad vývoj cen při nákupu nemovitostí pravidelně vyhodnocuje. Jeho Index cen bytových nemovitostí hovoří jasně. Pokud u nákupu bytu stanovíme pro rok 2010 hodnotu indexu 100, pak jeho výše na konci roku 2019 činila 153,7 a na konci loňského roku dokonce 167,5. Ceny za deset let tedy vrostly o téměř 70 %. Kdo před deseti lety koupil nemovitost jako investici, slušně na tom vydělal.

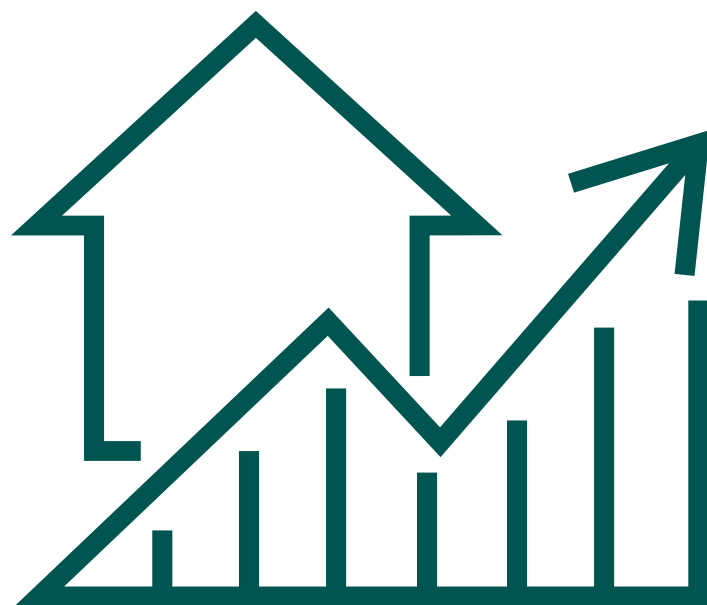
Po loňském nepředvídatelném roce by se dalo očekávat, že se lidé budou kvůli nejistým výdělkům větších nákupů spíše obávat. Zatím to vypadá, že odkládají jen nákup dovolené nebo nového auta, bydlení se to však netýká. Banky v roce 2020 poskytly hypotéky za rekordních 250 miliard korun, což je nejvíce v historii. Mezi často zmiňované důvody patřily pokles úrokových sazeb, uvolnění pravidel ČNB pro poskytování hypoték nebo i snaha zájemců rychle si sjednat hypotéku před snížením maximální výše úroků odečitatelných od základu daně z příjmu. Nicméně na pozadí těchto krátkodobých faktorů stojí pokračující inflační proces v ekonomice.

POPTÁVKA PO REÁLNÝCH AKTIVECH

V České republice a dalších zemích však už řadu let probíhá skrytá inflace. Ta se vyznačuje tím, že rychle roste objem peněz v ekonomice,

ale tyto peníze se nejvíce přelévají do finančních a reálných aktiv, nikoli do spotřebního zboží. Proto celou tuto inflaci nevidíme v indexu spotřebitelských cen, ale vidíme ji například právě na nemovitostech. Pro ilustraci – množství peněz v české ekonomice rostlo od roku 2015 tempem přes 8 % ročně a nyní se tento růst blíží meziročnímu tempu 12 %. Za stejné období rostly ceny bytů zhruba o 10 % ročně. Tato čísla jsou si blízko, ale jsou velmi vzdálená od oficiální spotřebitelské inflace, která za uvedené období činila zhruba 2 % ročně. Skrytá inflace, zachycená růstem množství peněz, je tedy výrazně větší než ta oficiálně vykazovaná a právě v ní leží jeden z kořenů rychlého růstu cen nemovitostí.

Ale proč na skrytou inflaci reagují zrovna rezidenční nemovitosti a proč bychom měli očekávat, že podobný vývoj bude pokračovat? Byty jsou jedním z aktiv, které má relativně fixní nabídku. Každoroční výstavba nových bytů je zcela minimální oproti zásobě již existujících. Jejich celková zásoba tak roste jen pomalu. Když nárůst množství peněz tlačí na růst cen, nabídka bytů na tento vývoj nemůže pružně reagovat, a cena tak roste. Proto dokážou realty obecně a zejména byty ve své ceně dobře zachytit inflaci v ekonomice. Nabízejí tedy možnost, jak uchovat reálnou hodnotu bohatství. Nemovitosti však nejsou jediným takovým aktivem. Investicí, u níž strádatelé vnímají „reálnou hodnotu“, mohou být i drahé kovy nebo sběratelské předměty. Jsou to všechno aktiva, která nelze jednoduše namnožit jako peníze.

Investoři v současnosti očekávají, že toto inflační prostředí bude pokračovat – úrokové sazby budou i nadále extrémně nízké a centrální banka dovolí další růst množství peněz. Toto očekávání je vede k pokračujícímu zájmu o byty coby reálné aktivum. Tento zájem zatím více než kompenzuje negativní „koronavirový“ šok do ekonomiky. Extrémně uvolněné měnové podmínky a dobrý přístup k financování nákupu bytů jsou také tím, co současný vývoj zásadně odlišuje od krizových a pokrizových let 2008–2013.

VČAS INVESTOVAT

Zájem investorů o byty a jejich tlak na ceny způsobuje, že má čím dál méně zájemců o vlastní bydlení dostatek vlastních zdrojů k jeho pořízení. Nedosáhnou nejen na nákup celé nemovitosti, ale čím dál častěji ani na hypotéku, která vyžaduje určitý podíl vlastních zdrojů. Jedná se zejména o mladší generaci, která je teprve na začátku své kariéry.

Pro získání dostatečného vlastního kapitálu je zásadní začít spořit a investovat už na samém začátku produktivního života a neodkládat toto rozhodnutí. Každý jeho odklad znamená o to menší objem vlastních zdrojů v době, kdy si člověk chce pořídit bydlení.

Spořit na běžném nebo termínovém účtu je lepší než všechny peníze utratit, ale nestačí to. Úroky na takových účtech totiž zdaleka nepokrývají inflaci, a to ani tu „nižší“, oficiálně vykazovanou. Peníze takto uložené proto v čase soustavně ztrácejí kupní sílu. Výnos nad inflaci, který pomůže získat vstupní kapitál na pořízení bydlení, dovedou poskytnout investice do produktivní činnosti firem. Ať už formou dluhopisů, akcií, nebo jinou formou – podle míry rizika, která je pro investora vhodná. ■

Pavel Ryska
Analytik J&T Banky

Fond J&T INVESTMENTS vstupuje na pražskou burzu

J&T INVESTMENTS SICAV, fond kvalifikovaných investorů založený finanční skupinou J&T, uvádí na trh Burzy cenných papírů Praha investiční akcie svého podfondu J&T INVESTMENTS. Se dvěma emisemi v českých korunách a eurech se začne obchodovat od pondělí 10. května.

Investoři fondu J&T INVESTMENTS budou moci nově nakupovat a odprodávat své investiční akcie nejen prostřednictvím J&T Banky ve lhůtách stanovených statutem fondu, ale také je obchodovat přímo mezi sebou na regulovaném trhu, bez výstupních srážek, které jsou s ohledem na vlastnictví méně likvidních aktiv vybírány ve prospěch fondu za účelem ochrany zůstávajících investorů.

„Investice do oblasti private equity jsou většinou méně likvidní. Privátní projekty potřebují svůj čas a jejich nositelům nelze za běhu brát peníze pod rukama. Fondy, které se na tuto oblast zaměřují, jsou proto zakládány buď jako uzavřené a na dobu určitou, avšak zpravidla ne kratší než 7 let, nebo jsou jako J&T INVESTMENTS otevřené, ale na výstupu mají v případě požadavků na velmi včasný odkup relativně vysoké poplatky sloužící k ochraně zůstávajících investorů. To velkou část investorů odrazuje, protože dát někam peníze na sedm a více let bez možnosti kdykoli vystoupit, si nemůže dovolit každý,“ vysvětluje Daniel Drahotský, předseda představenstva a ředitel J&T Investiční společnosti, která fond spravuje, důvod, proč se fond rozhodl vstoupit na burzu.

Klienti tak dostávají možnost své investice rychleji odprodat v případě nečekané události v rodině, nebo pokud se rozhodnou výhodně investovat třeba do nákupu nemovitosti. Aktivitu pražské burzy, která u nekomplikovaných fondů umožňuje naprosto standardní obchody se standardními podmínkami pro zadávání pokynů i vypořádání, lze považovat za inovativní a rozhodně není na trhu samozřejmostí.

VÝHODNĚJI, NEBO RYCHLEJI?

Klienti na burze nezískají jistotu, že akcie prodají či nakoupí výhodněji, ale mohou se spolehnout na to, že tak učiní rychleji. Pro akcie J&T INVESTMENTS bude tvůrcem trhu J&T Banka, která oboustrannými kotacemi zajistí minimální likviditu. Aktuální ceny na burze se ale

můžou a pravděpodobně i budou lišit od NAV, tj. férové ceny čtvrtletně zveřejňované administrátorem fondu.

„Dost pravděpodobně bude možné akcie J&T INVESTMENTS prodat za cenu lepší než v případě žádosti o zpětný odkup v nejkratším možném termínu. Dokážu si představit, že na trhu budou přítomny nákupní pokyny od investorů, kteří se budou chtít k podílu na fondu dostat s diskontem menším, než je výstupní poplatek fondu, stejně jako od investorů, kteří nebudou chtít čekat na vypořádání nákupu řádově měsíce,“ říká Daniel Drahotský.

JAK TO TEDY FUNGUJE

Obchody s investičními akciemi fondu J&T INVESTMENTS budou moci nově zprostředkovávat všichni obchodníci s cennými papíry s přístupem na trh pražské burzy. Likviditu burzovních obchodů bude v roli tvůrce trhu podporovat J&T Banka, která i nadále zůstává jako zprostředkovatel obchodů mezi investory a J&T Investiční společností, obhospodařovatelem a administrátorem fondu. ■

Sídlo pražské burzy

O FONDU

J&T INVESTMENTS SICAV byl založen na počátku roku 2020. K 31. 12. 2020 dosahovala jeho aktiva 3,68 miliardy korun. Kromě nemovitostních investic zejména do velmi žádaných logistických areálů zahrnuje stávající portfolio i transformující se maloobchodní síť a e-commerce.

„Vedle investic přinášejících stabilní výnos jsme také oportunisticky využili cenových příležitostí, které nám přihrála pandemie. V dlouhodobém horizontu však fond povedeme jako vyvážené portfolio většinou neveřejně obchodovaných aktiv a projektů navazujících na více než dvacetiletou úspěšnou trajektorii skupiny J&T, jejích partnerů a akcionářů,“ prozrazuje k investiční strategii Adam Tomis, člen investičního výboru J&T INVESTMENTS.

Vratislav Svoboda: Technologizace světa přinese větší nejistoty. Ale také příležitosti zbohatnout

Pandemie nového typu koronaviru zavřela velkou část ekonomiky, zasáhla zemědělství, průmysl i služby, řada lidí přišla o práci, firmy „zavíraly krám“. To se logicky odrazilo na finančních trzích, které po deseti letech dynamického růstu prožily loni na jaře nevídaný otřes. „Domníval jsem se, a stejně tak moji kolegové, že to nakonec odezní jako vždy v minulosti. Na čem ale nepanovala shoda, bylo kdy. Jak dlouho to bude trvat, než dojde k zotavení?“ popisuje oprávněnou paniku investorů ředitel privátního bankovníctví J&T Banky Vratislav Svoboda. Jak se tehdy vypořádával s komplikovanou situací na trzích a co radil klientům?

Ve vysokých financích se pohybujete od devadesátých let. Kdybychom to vzali po dekádách, jak se od sebe lišily podle nejlepších možných investic?

Přes mnohá a velká nebezpečí mohli investoři slušně obstát, pokud svoje portfolio diverzifikovali do mnoha titulů a více druhů tříd aktiv – tedy do celosvětových akcií, dluhopisů, komodit, půdy a realit, a dokonce i do umění a sběratelství.

Co jste očekával v lednu, únoru, zkraje března loňského roku, když se postupně projevovala hloubka pandemické krize?

Od začátku devadesátých let jsem si prošel na finančních trzích všemi krizemi, a bláhově jsem se domníval, že mě už málo co dokáže významně překvapit. Zkušenost s pandemií nikdo neměl. Na počátku bylo jistě velké podcenění situace a poté následovaly obavy, neznalost, tápaní vlád. Na finančních trzích se to projevilo šokem a velkým propadem cen aktiv v březnu a dubnu 2020. Domníval jsem se, a stejně tak moji kolegové, že to nakonec odezní jako vždy v minulosti. Na čem ale nepanovala shoda, bylo kdy. Jak dlouho to bude trvat, než dojde k zotavení? Já osobně jsem se domníval, že s poklesem hodnot portfolií a majetku klientů budeme bojovat minimálně celý rok. Už ale ve třetí dekádě loňského roku jsme byli na hodnotách z počátku loňského roku a na konci roku v docela slušném zisku. Myslím, že všechny

překvapilo, že ten šok a následná krize na finančních trzích trvala relativně velmi krátce.

Uspěli vaši klienti se svými sázkami?

Snažili jsme se s klienty komunikovat všemi možnými způsoby, abychom rozptýlili nebezpečí paniky, která v těchto situacích hrozí. A to se myslím podařilo. Většina klientů zachovala klid, neprodávala a menší část dokupovala ta aktiva, která byla krizí nejvíce postižena, a tudíž levná. Ti potom významně vydělali.

Který typ investice byl z pohledu vašich klientů hlavním vítězem uplynulých měsíců?

Z tradičních aktiv to byly jednoznačně akcie a akciové fondy. Kdo nakupoval před rokem, vydělal desítky procent. Vyplatilo se i investovat do zlata a stříbra. Co se týká netradičních aktiv, potom to jistě byly kryptoměny.

Byli tedy spíše konzervativní a chtěli se vyhnout riziku, nebo naopak cítili příležitost?

Naši klienti patří do obou skupin a ty se do určité míry prolínají. Pravdou ale je, že těch, kteří nepodlehli strachu, když krize nastupuje a ceny prudce klesají, a nakupují, je a bylo vždy podstatně méně. Dobré bylo, že v drtivé většině neopouštěli svoje pozice a zbytečně z trhu neodcházeli. To by vedlo jednoznačně ke ztrátě.

Jak si čeští a slovenští investoři vedli v porovnání se světem?

Myslím, že obdobně. Pravdou sice je, že klienti a jejich bankéři a poradci z rozvinutých západních zemí jsou zkušenější. Nicméně míra šoku z pandemie byla, podle mě, pro všechny přibližně stejná. To bylo proto, že nebylo z čeho odvodit minulou zkušenost.

A co vaše portfolio? Odolalo?

Co jsem měl, jsem držel a občas přikoupil něco, co mi přišlo opravdu levné. V březnu jsem viděl na svém portfolio skutečně velkou ztrátu, ale ta se proměnila ve vcelku slušný nerealizovaný zisk ke konci roku. Jeden moudrý americký investor v jedné své knize, kde popisuje, jak investovat, napsal něco ve smyslu, že pokud na trzích fouká vichřice a jsou vysoké vlny, je dobré zavřít oči a podívat se na portfolio ke konci roku.

Státy se v reakci na pandemii značně zadlužují a centrální banky jim nabízejí pomocnou ruku v podobě odkupů dluhopisů či přímo kvantitativního uvolňování. To ale nejspíš povede k inflaci. Zaznamenal jste strach ze skokové inflace? Snaží se klienti vůči snižování kupní síly peněz bránit sázkami na reálná aktiva? Drahé kovy? Nemovitosti?

Ano, je to téma, ke kterému se s klienty zvláště v poslední době stáčí diskutovat. Velké finanční in-

VRATISLAV SVOBODA

Jako ředitel privátního bankovníctví J&T Banky má na starosti nejen péči o klienty, ale také rozvoj a nabídku služeb a investičních příležitostí. V oblasti financí se pohybuje od roku 1990, patří k zakládajícím členům Asociace pro kapitálový trh. V letech 1999 až 2009 byl členem představenstva a později předsedou představenstva a generálním ředitelem ABN AMRO Asset Management, později společnosti ATLANTIK Asset Management, která byla v roce 2010 převzata J&T Bankou. Od 2013 zastával funkci zástupce ředitele pro privátní bankovníctví pro Českou republiku, od roku 2019 je na pozici ředitele.

jekce na podporu ekonomik a s tím spojené obavy z inflace a zároveň vědomí, že se centrální banky budou obávat sazby zvýšit, a to z důvodu politických tlaků. To vše vyvolává obavy ze znehodnocování vkladů, ale i výnosů z dluhopisů. Klienty opravdu víc a víc zajímá, jak tomuto nebezpečí čelit, jak si nenechat znehodnotit majetek inflací.

Jedním z největších příběhů posledních let jsou kryptoměny a zejména bitcoin. Umožňujete klientům do bitcoinu investovat?

Je pravdou, že někteří klienti o kryptoměny projevují zájem. My v této věci zůstáváme zatím neutrální, neboť jsme si vědomi velkých rizik spojených s těmito aktivy. Navíc se obáváme, zda v posledních měsících nedošlo k tzv. nafouknutí bitcoinové bubliny a jestli nás nečeká její splasknutí. Pro klienty jsme schopni zprostředkovat nákup několika ETF na kryptoměny a v blízké době budeme moci nabídnout i fond kvalifikovaných investorů z této oblasti.

Jedna mírně filozofičtější otázka o budoucnosti: na jedné straně je realita nízkých sazeb, postupného znehodnocování peněz, zadlužování států a pumpování peněz do ekonomik. Na straně druhé pak je téměř anarchistický přístup kryptoměn a blockchainových řešení či nájezdy „retailových investorů“ přes nejrůznější aplikace typu Game Store. Jak tento střet bude dál vypadat? Jak se to projeví na stabilitě finančních

trhů, a tedy řekněme na jejich čitelnosti pro běžné, ale i profesionální investory?

Burzy a banky jsou relativně konzervativní instituce a jsou tady více než 100 let. Jsou pořád nejdůležitějšími stavebními kameny současného vyspělého světového finančního systému. Tento tradiční svět bude stále a stále konfrontován, stejně jako v minulosti, moderními technologiemi a revolučními přístupy. Technologizace tohoto, ale i ostatního světa zvyšuje nevídaným způsobem míru interakcí mezi jednotlivými subjekty ekonomického světa. To bude vyvolávat vyšší míru nejistoty. Může to ale i přinášet příležitosti. A může to zpřístupnit investování těm nejširším vrstvám obyvatel. Možná bych řekl demokratizovat finanční trhy pro maximální počet investorů.

Pokud bude platit, že demokracie a tržní hospodářství existují ve vzájemné symbióze, pokud zisk bude základní míra ekonomické úspěšnosti a akcie bude znamenat podíl na podnikání a dividendy představovat nástroj k podělení se o úspěch firmy s investory, tak o budoucnost nemám až tak velké obavy.

Na tom, co pro konkrétního člověka může být vhodná investice, má velký vliv věk. Jak se to ale v současnosti přesně projevuje, když konzervativní nástroje nevynášejí ani výši nominální inflace? Měníte nějak investiční horizonty pro jednotlivé investiční nástroje?

Stále platí a nic se na tom nezměnilo, že vyšší výnos je spojen s vyšším rizikem. Tedy s nejistotou, jak moje investice dopadne v blízké či vzdálenější budoucnosti. A tato nejistota je nepřímo úměrná délce investičního horizontu, tedy době, po kterou chci investici držet. Akcie, alternativní investice, ale i reality, půdu či firmy je potřeba kupovat s rozmyslem a na opravdu delší dobu. Řekl bych minimálně na pět sedm i více let. Jen tak lze čelit nebezpečí inflace, a tedy znehodnocení majetku.

Jistě je mezi vašimi klienty již řada takových, kteří spravují majetek získaný jejich rodiči. Jak se mění investiční strategie? Chtějí ji měnit, protože věří svým instinktům, případně protože pro ně je investiční horizont jiný? Nebo naopak respektují směřování svých předků?

Mladá generace má tradiční odpor ke konzervativním řešením. Je nositelem změn, mnohdy revolučních. Tak to bylo vždy a je to i nyní. Nemám důvod si myslet, že mládí je proti svobodné společnosti, demokracii či svobodnému trhu, a proto si myslím, že ti, kteří získají majetek od rodičů nebo vlastní prací či podnikáním, by s ním nutně museli hazardovat. Domnívám se, že bude stále většina těch, kterým bude záležet na zachování majetku a jeho zhodnocení pro sebe a svoje děti. Jestli v této oblasti sehraje technologie další revoluční roli, tak to asi bude jen v pořádku. ■

Více vkladů, vyšší bilanční suma. Takový byl loňský rok pro J&T Banku

J&T Banka uzavřela loňský mimořádně náročný rok, který byl provázen nepřehlednou makroekonomickou situací v souvislosti s pandemií covidu-19 a celospolečenskou obavou o budoucí ekonomický vývoj, ziskem 1,67 miliardy korun. Bilanční suma dle auditovaných konsolidovaných výsledků činila 175,04 miliardy korun, což představuje nárůst o 15,4 %.

kurzů, a tedy rizika, ale i rokem velkých příležitostí a možností nových zajímavých investic. Ve spolupráci s dalšími bankami se jako koordinátor a spolumanážer banka podílela na dosud historicky největší lokální emisi dluhopisů společnosti Energetický a průmyslový holding v celkovém objemu 7,5 miliardy korun. Za celý rok se potom banka podílela na umístění deseti dluhopisových emisí – vedle již zmíněného EPH například pro Heureka FinCo CZ, Rohlik.cz Finance, ENERGO-PRO Green Finance, EUROVEA, NUPEH CZ

či Auctor Finance – v celkovém objemu 20 miliard korun, z čehož samotná banka umístila přibližně 13 miliard korun.

FONDY SE ZAJÍMAVÝM VÝNOSEM

Na poli kolektivního investování v loňském roce obstály všechny fondy pod správou J&T Investiční společnosti. Za všechny je třeba zmínit již časem prověřené fondy zaměřené na investice do dluhopisů J&T BOND CZK s výnosem 4,68 % a J&T MONEY CZK s výnosem 3,28 % v roce 2020. Vzniklé příležitosti především na akciových trzích se ale podařilo nejvíce využít fondu J&T Opportunity CZK s výnosem 12,35 % za rok 2020.

I v této oblasti pak banka nabídla hned několik nových investičních příležitostí. Investoři tak mohou skrz J&T Thein participovat na projektech a firmách z oboru ICT a kybernetické bezpečnosti, prostřednictvím fondu J&T Ventures II banka rozšířila možnosti investování za-

měřené na inovativní mladé technologické firmy. Unikátní investiční příležitost představuje fond J&T INVESTMENTS SICAV jehož investiční politika navazuje na dosavadní velmi úspěšné působení a zkušenosti skupiny J&T a investuje do reálných aktiv v sektorech realit, průmyslu a služeb. K 31. 12. 2020 dosahovala aktiva tohoto fondu hodnoty 3,68 miliardy korun.

Dostatečná kapitálová vybavenost umožňuje bance i v dalších letech její růst a rozvoj. Kapitálová přiměřenost na konsolidované bázi dosahovala ke konci roku úrovně 15,0 %.

LETOŠNÍ ROK OVLIVNÍ INFLACE

„Letošní rok bude v mnohém těžší než roky předchozí. Je před námi období zvýšených nejistot, období, kdy bude docházet ke změnám řady paradigmat. Na makroekonomické úrovni je velkou otázkou, jaké budou mít následky monetární expanze a stav veřejných financí. Po letech se v této souvislosti hovoří o hrozbě nárůstu inflace, některé signály už v určitém smyslu vidíme dnes v podobě růstu cen akcií a nemovitostí,“ říká Štěpán Ašer.

Právě na ochranu úspor klientů před inflací se banka v letošním roce významně soustředí. „Řešením je snížit v rodinném majetku zastoupení úročených aktiv a investovat více do aktiv, jejichž výkonnost je napojena na reálnou ekonomiku,“ dodává Ašer.

Velmi nízké korunové sazby vedou v bance také k debatám nad dlouhodobou strategií v oblasti financování, které je právě v době nízkých sazeb složité. Pro banku je zásadní dlouhodobá udržitelnost, stabilita a samozřejmě efektivita, proto se v letošním roce rozhodne, jestli už nepřišel čas na otevření pobočky v zahraničí, určené primárně jako zdroj vkladů. ■

Nárůst bilanční sumy byl ovlivněn zejména objemem klientských depozit, která meziprocentně vzrostla od 21 % na celkových 138,62 miliardy korun. Dodatečné zdroje přijaté od klientů pak umožnily financování řady projektů. To se odrazilo v rostoucím trendu objemu portfolia pohledávek za klienty, který dosáhl úrovně 98,79 miliardy korun, což představovalo nárůst o 44,6 %.

„Rok 2020 byl pro všechny mimořádně náročný jak v ekonomické, tak v lidské rovině. Člověk je tvor spo-

lečenský a nutné omezení sociálních kontaktů pro nikoho z nás uplynulý rok nedělalo lehčím. Jsem proto rád, že i v tak těžkém roce banka dokázala vytvořit tak vysoký zisk, úspěšně realizovala pro naše klienty emise dluhopisů a poskytla financování pro celou řadu projektů napříč ekonomikou,“ hodnotí uplynulý rok generální ředitel Štěpán Ašer.

ÚSPĚŠNÉ EMISE DLUHOPISŮ

Optikou finančních trhů to byl rok velkých zvratů, vysoké fluktuace

MIROSLAV WAJSAR

Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy. Svůj život zasvětil charitě, neziskovému sektoru a pomoci potřebným. V této oblasti pracuje od března 1993. Je zakladatelem Oblastní charity Červený Kostelec a prvního hospice v České republice. Od jejich založení stojí v čele na pozici ředitele a statutárního zástupce. V roce 2017 obdržel z rukou prezidenta republiky Miloše Zemana medaili Za zásluhy I. stupně.

Většina lidí touží zemřít doma v kruhu svých nejbližších, přesto nejčastěji opouštějí tento svět v nemocnici. S náročnou péčí o umírajícího přitom může pomoci mobilní hospic. „Lidé se tématu smrti snaží vyhýbat a myslí si, že je nic podobného nepotká. Změna v tomto směru bude zdlouhavější a je třeba ji řešit osvětou,“ říká ředitel Miroslav Wajsar, ředitel Mobilního hospice Anežky České.

Pacient jsou rádi za každý den navíc

mocným pacientům a jejich rodinám je doplněný o půjčovnu zdravotnických pomůcek a odborné poradenství.

Jaké je podle vás povědomí veřejnosti o službě mobilní hospicové péče?

Povědomí veřejnosti o komplexní péči mobilních hospiců je velmi malé. Obecně je umírání lidmi vytěšňováno. Lidé se tématu smrti snaží vyhýbat a myslí si, že je nic podobného nepotká. Změna v tomto směru bude zdoluhavější a je třeba ji řešit osvětou. Lidé, kteří si prošli tím, že jim jejich blízký odešel v domácím prostředí, mohou svoji zkušenost předávat dál. Také my se snažíme o své službě dávat vědět, natočili jsme například dokumentární film *Mezi nebem a zemí*, který srozumitelně veřejnosti přibližuje, o co v mobilním hospici jde a jak to funguje. Myslím si, že je ale třeba o tom více mluvit v médiích, aby se informace dostala ke všem potřebným.

Dříve bylo umírání doma běžnou záležitostí, nyní je situace opačná a možnost zemřít v domácím prostředí má u nás velice málo lidí. Čím to podle vás je?

Určitě je v tom obava a ne zkušenost. Ale klíčovou roli hrají zdravotníci v nemocnici, kteří často příbuzným říkají, že domů zemřít jim nedoporučují, v podstatě jim to rozmluví. Proto máme plné LDN a nemocnice, protože drtivá většina lékařů raději léčí až do smrti na akutních lůžkách. Jde také o to, že rodina nedostává pravdivé informace o špatném stavu svého blízkého a je jim do poslední chvíle nabízena další možná léčba, která již ale pro pacienta nemá smysl. Samozřejmě existují výjimky. Z naší zkušenosti víme, že i když do toho jdou rodiny zpočátku s obavami, nakonec zjistí, že to s námi dobře zvládají. Pak nám od nich chodí spousta děkovaných dopisů, které jsou pro nás velkým povzbuzením.

Je tento typ péče vhodný pro každého člověka, jehož život se blíží ke konci?

V podstatě ano, výjimku tvoří jen nemocní, kteří skutečně nikoho blízkého nemají, tam tento typ péče není možný. Těm nabízíme péči v lůžkovém hospici. Bez péče a přítomnosti rodiny to nejde.

Jak funguje mobilní hospicová péče?

Cílem je poskytovat zdravotní, sociální, psychologické a duchovní služby nevyléčitelně nemocným pacientům v posledním období jejich života, kvalifikovaně pomáhat nemocnému zvládat bolest a další průvodní jevy terminální fáze jejich onemocnění. Podmínkou nicméně je, aby se spolu s námi staral o nemocného někdo blízký. Mobilní hospic tvoří tým zdravotníků včetně lékařů, psychologů, sociálních pracovníků a duchovních, kteří za umírajícím chodí domů. Domácí péče je poskytována 24 hodin denně 7 dní v týdnu. Návštěvy u pacienta jsou v režimu dle stavu a potřebnosti pacienta k zajištění jeho péče. V rámci komplexní péče jsou zajištěny také veškeré léky, zdravotní a kompenzační pomůcky jako elektrické polohovatelné postele, chodítka či dávkovače léků proti bolesti. Nejdůležitější je pro rodiny naše dostupnost 24 hodin denně a ujištění, že jejich blízký zůstává doma.

V zájmu zmírnění dopadu po úmrtí pacienta na pozůstalé nabízíme také osobní blízkost zkušených pracovníků prostřednictvím korespondence, pravidelných setkávání s pozůstalými nebo eventuelních osobních návštěv.

Poskytujete zdravotní i sociální služby?

Náš Mobilní hospic Anežky České je poskytovatelem mobilní specializované paliativní péče – jde o zdravotní službu, která je placena z veřejného zdravotního pojištění, je tedy pro pacienty bezplatná. V rámci této zdravotní služby poskytujeme

Jaké byly začátky vašeho hospice?

První lůžkový hospic v České republice jsme otevřeli 8. prosince 1995. Oslavili jsme tedy pětadvacáté výročí a za tu dobu prošlo lůžkovým Hospicem Anežky České v Červeném Kostelci více než 10 tisíc pacientů. Před deseti lety jsme začali poskytovat také mobilní hospicovou péči a služby ambulance paliativní péče a léčby bolesti. Celý komplex poskytovaných služeb terminálně ne-

odborné sociální poradenství. Sociální pracovnice zajíždí do rodiny, zjišťuje sociální potřeby nejen pacienta, ale i jeho rodiny. Často se to týká finančních otázek, například žádosti o příspěvek na péči, jak zařídit uvolnění člena rodiny ze zaměstnání, který chce o blízkého pečovat, hledání rezerv pomoci v rodině a u ostatních blízkých atd.

Některé mobilní hospice nabízejí také sociální službu pečovatelek, odlehčovací terénní službu nebo osobní asistenci. Cílem těchto služeb je zastoupit rodinné příslušníky nebo jiné pečující v péči o jejich blízké a poskytnout jim tak čas na odpočinek a zajištění osobních záležitostí. Tato služba je zpoplatněna. V blízké budoucnosti bychom také chtěli požádat o registraci uvedené sociální služby osobní asistence.

Je o mobilní hospicovou službu zájem?

Zájem se pomalu zvyšuje, většinou díky osobní zkušenosti, která se v rodině a mezi známými o nás šíří. Většinou jsme schopni zájemce uspokojit. Bohužel v nemocnicích tato služba není moc nabízena, a pokud je, tak pouze onkologickým pacientům. I odborná veřejnost si myslí, že umírat doma mohou jen onkologicky nemocní pacienti. Dle jejich názoru, pokud umírá neonkologický pacient v nemocnici, je to v pořádku. Častěji také nyní spolupracujeme s domovy pro seniory. I zde doprovázíme terminální pacienty, aby mohli dožít ve vlastním sociálním prostředí a nemuseli být překládáni do nemocnic. Zde velmi záleží na postoji vedení těchto sociálních zařízení.

Kolik pacientů se vám podaří ročně doprovodit na poslední cestě života?

V Mobilním hospici Anežky České ročně doprovázíme okolo 120 pacientů. Poskytujeme také ambulanci paliativní péče, kde ročně pečujeme o cca 400 pacientů.

Jak je vaše organizace financována? Obejdete se bez dárců a sponzorů?

Zhruba 55 % pokrývá platba pojišťoven, ve zbytku jsme závislí na podpoře kraje, sponzorů a dárců.

Odkud se lidé mohou o vaši službě dozvědět a jak si mohou o tuto péči zažádat?

Informace o nás najdou na našich webových stránkách, kontakt by jim měli poskytnout také praktičtí lékaři, v nemocnici sociální pracovnice. Zažádat si může přímo rodina a nemusí mít žádné doporučení od lékaře. Stačí, když nám předají lékařské zprávy z nemocnice nebo z ambulance, kde se léčí. V tomto okamžiku mohou využít služby mobilní specializované paliativní péče.

Co si myslíte o eutanazii? Setkáváte se s žádostí o ni?

Bohužel se s tím někdy setkáváme. Někdy prosí rodina hned na začátku, zda tyto služby poskytujeme... Rozdělme si tuto otázku. O eutanazii žádají pacienti i rodiny, kde se pacient dlouho trápí v bolestech nebo v jiných tělesných strádáních. Tam, když máme možnost pečovat, rodina i pacient rychle mění názor a spíše po úlevě od potíží nastane boj o čas a rodina i pacient jsou rádi za

každý den navíc. Naše mnohaletá zkušenost ukazuje, že pokud pacientovi poskytneme adekvátní pomoc a léčbu, třeba u člověka, který 20 let sedí na vozíku a hýbe jen hlavou, tak přehodnotí svůj postoj k životu i smrti.

Po eutanazii někdy volají zdravotníci z nemocnic, hlavně sestry. Pokud se jich půjdete zeptat, proč to chtějí, řeknou vám: „Kdo se má na to trápení dívat?“ Tam je to ale o tom, že nikdo neřeší u nevyčerpitelně nemocných, co skutečně tito pacienti chtějí, co potřebují, po čem volají a o co vlastně nestojí.

Prý plánujete zprovoznit unikátní centrum komplexní paliativní péče? Jak se vám to daří?

Naši velkou starostí letošního roku je zajistit zatím chybějící finanční prostředky pro centrum terénní komplexní péče o těžce nemocné a terminální pacienty. Jedná se o dokončení probíhající rekonstrukce a vybavení zrekonstruovaných prostor. Na jednom místě zde již jsou soustředěny terénní sociální služby jako pečovatelská služba, tísňová péče a denní stacionář pro handicapované, které nyní po dokončení rekonstrukce budou doplněny o nové prostory pro domácí zdravotní péči, paliativní ambulanci, stacionář léčby bolesti a specializované poradenství a nové prostory pro půjčovnu zdravotnických a kompenzačních pomůcek. Stávající stísněné prostory vzhledem k nárůstu počtu pacientů jsou již několik let nedostatečné. Doufáme, že se nám chybějící finance podaří zajistit a budeme moci v listopadu 2021 převzít dokončenou stavbu a vybavit ji potřebným zařízením. Vznikne tak v Červeném Kostelci zcela ojedinělé centrum lůžkové i mobilní hospicové péče.

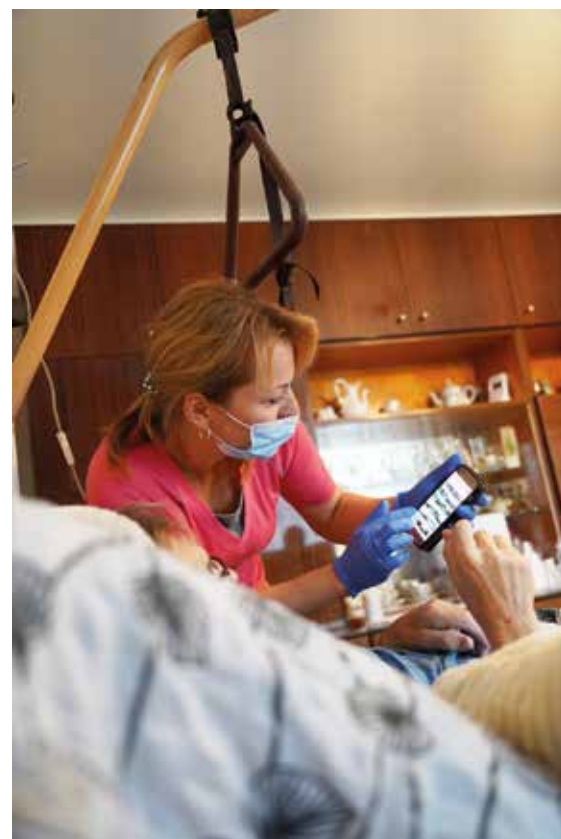

Je možné propojit mobilní a kamenné hospicové péče? Jaké v tom vidíte přínosy?

Mohou se perfektně doplňovat. Pokud se dostane do lůžkového hospice nemocný a v lůžkovém hospici zjistí, že existuje pečující rodina, která by se

o svého blízkého chtěla starat doma, je možné toto zrealizovat – postará se mobilní hospic. A obráceně, pokud péče doma s pomocí mobilního hospice trvá dlouho a je pro rodinu náročná, rodina je vyčerpaná, potom lůžkový hospic je často vysvobozením.

Mohu vám uvést konkrétní příběh. Do lůžkového hospice jsme přijali manžele, onkologické pacienty. Navštěvovat je jezdila dcera, koncertní umělkyně, která žila ve Francii. Problémy nastaly s dobou covidovou. Dcera se stihla vrátit z Francie před uzavřením hranic, ale musela zůstat dva týdny v karanténě. V tu dobu její tatínek zemřel. Pro režimová opatření se s ním mohla rozloučit po úmrtí pouze v rozlučkové místnosti hospice.

Maminka zůstala sama v hospici a čekala, až dceři skončí povinná karanténa. Byly spolu pouze v te-

lefonickém kontaktu. Po skončení karantény si dcera vzala maminku domů. Do Francie se vrátit nemohla, všechny koncerty a pracovní aktivity musela zrušit. Maminka se však rozhodla, že to tak jednoduše nevzdá. Po dvou až třech týdnech v domácím prostředí se postupně vzchopila, vstala z lůžka a zkusila chodit ven. Nutně potřebovala sázet kyticky, zeleninu a dceři mohla předávat spoustu zkušeností. Od konce března jsme jim zajišťovali péči s naším mobilním hospicem. Během června byla paní ještě celkem stabilní a s dcerou si užívaly každého dne. Dcera si uvědomovala, že dostaly dny „navíc“ a vážila si jich. Tento luxus není dopřán každému. Vloni o prázdninách pro nás připravila benefiční koncert jako poděkování za naši pomoc a péči. Týden na to její maminka zemřela.

Na tomto příběhu je dobře vidět, jak se naše zdravotní služby v rámci paliativní péče doplňují. Nej-

Nadace J&T dlouhodobě podporuje projekty a sociální služby, které pomáhají rodinám s dětmi a lidem se znevýhodněním žít plnohodnotný život. S vizí umožnit co nejvíce lidem narodit se, žít a umřít v rodině usiluje o systémovou změnu v přístupu k sociální péči s cílem ustoupit od velkokapacitních pobytových ústavů. Jak říká ředitel Mobilního hospice Anežky České Miroslav Wajsar: „Bez přítomnosti rodiny to prostě nejde.“

Nadace podporuje tuto organizaci od roku 2011. Její příspěvky směřují na pořízení zdravotních přístrojů nebo na zkvalitnění odborné terénní zdravotnické péče. Díky této podpoře se zlepšuje kvalita života pacientů, ale i čas, který mohou strávit v rodinném kruhu.

dříve jsme schopni pomoci návštěvou ambulance, poté hospicovou péčí, lůžkovou či mobilní. Díky komplexnosti všech našich složek se nám daří postarat se i o širší spektrum pacientů k jejich naprosté spokojenosti a umožnit jim tak co nejdůstojnější odcházení z tohoto světa. ■

Cestování za golfem

Kanárské ostrovy

Chcete hrát golf v krásném počasí po celý rok? V tom případě najdete útočiště na Tenerife. Největší ze sedmi Kanárských ostrovů v Atlantiku si užívá teplých zim a příjemných jasných dnů v létě.

Návštěvníci ostrova objevují zdejší zásadní tajemství, spočívající v průměrné roční teplotě 23 °C. Hlavním důvodem, který ale golfisty na ostrov přitáhne, je zdejších osm exkluzivních hřišť. Za návštěvu ovšem stojí i hřiště Tecina Golf na ostrově La Gomera jen půl hodiny jízdy lodí.

Každé hřiště je unikátní díky své poloze a designu, špičkovým službám, nádherným výhledům a vřelé atmosféře, která vás uvítá. Nemluvě o dokonalých západech slunce, u nichž si přejete, aby trvaly věčně.

Designéry hřišť na Tenerife jsou golfové veličiny jako Severiano (Sevo) Ballesteros nebo Donald Steel. Hřiště pravidelně hostí významné evrop-

ské šampionáty a další turnaje jako Spanish Open mužů i žen.

Neustálá snaha udržovat Tenerife jako top golfovou destinaci se odráží také v tom, že ostrov má jednu z nejmodernějších sítí 4- a 5hvězdičkových hotelů v Evropě. Mnohé z nich mají navíc blízko právě k hřištům.

TŘI TIPY, KTERÁ HŘIŠTĚ NEVYNECHAT

Přímo vedle oceánu v resortu Amarilla navrhl Donald Steel osmnáct jamek s výhledem na moře, které musíte občas překonat svými ranami. Platí to například na páté jamce, jedné z nejfotogeničtějších. Spatříte tu palmy, okrasné dosny indické i kanárské borovice. V klubu můžete využít hřiště pitch and putt, bazén a také prostor pro jízdu na koni.

Hřiště Buenavista se rozkládá na překrásných útesech severního Tenerife, obklopené parkem Teno, a nese podpis Seva Ballesterose. Také ono těží z blízkosti moře. Na několika greenech máte pocit, že putujete až do vody. Zatímco v první polovině čekají náročné čtyřpary, na druhé devítce žádají přesnost tříparové jamky, zejména patnáctka a sedmnáctka na útesech. Vodní překážky, to je hlavně velké ústřední jezero před klubovnou, mezi devátou a osmnáctou jamkou a také jeden vodopád.

Real Club de Golf de Tenerife, druhý nejstarší golfový klub ve Španělsku, byl založen v roce 1932 a dodnes si udržuje typický britský charakter. Ve výšce 600 metrů nad mořem leží 18 jamek se zvlněným profilem a spektakulárním výhledem na Mount Teide. Na několika jamkách vstupují do hry vysušená říční koryta. Díky impozantním starým stromům se schováte do příjemného stínu.

Jen co se venkovní teplota vyšplhá do příjemných stupňů, milovníci golfu vyražejí na green. J&T Concierge vám přináší nejen novinky ze světových hřišť, ale také informace, kteří architekti se na jejich výstavbě podíleli, či tipy na nejlepší golfové resorty v Evropě.

Francie

Od linksu Castle Stuart na skotské Vysočině přes hřiště pro olympijské hry v Riu se architekt Gil Hanse konečně vzepl ke svému prvnímu dílu v kontinentální Evropě. Již tak opulentní francouzský komplex Les Bordes se rozrůstá o druhou osmnáctku.

Součástí Les Bordes – unikátní oblasti, v níž návštěvníkům zůstaly výjimečné pohledy na jeleň stáda, lesknoucí se jezera a čisté habitaty – se nejprve stalo 18jamkové hřiště. Design obstaral rovněž Američan Robert von Hagge, který začínal v reklamě jako Marlboro Man, ale posléze uspěl jako architekt. Jeho životopis zahrnuje hřiště Dorral Blue Monster v Miami, Boca Rio v Boca Raton (loňské dějiště turnaje, na němž Klára Spilková získala své první top 10 na LPGA) a také Le Golf National, kde se konal Ryder Cup 2018. Old Course (délka 6 409 metrů, par 72) se stalo designérskou klasikou, široce oceňovanou v nejrůznějších

žebříčkách a vytvořilo jádro prestižního golfového klubu.

Už před otevřením New Course bylo jasné, že vzniká velkolepé hřiště, u kterého se hráči mají na co těšit a které bude kontrastem vůči Old Course. „Staré hřiště, to je design pro hru z bodu do bodu, vzduchem na přesný cíl, kdežto nové hřiště bude pro hru využívat i zem, odrazy a doběhy míče, s důrazem na tvarování ran,“ řekl Lee Strutt, superintendant Les Bordes, a dodal: „Dělal jsem pět let v Sunningdale. Podle mě se Francie vyrovnává tamní práci architekta Harryho Colta, což mě samozřejmě naplňuje nadšením.“

New Course harmonicky zapadá do okolí. Výškové změny jsou jemné. Fairway se plynule mísí s okolní vegetací i stromy. Dílo oplývá velkými bunkery, obřími komplexy greenů a znatelnou délkou jamek. Ze zadních odpališť celkově měří

6 759 metrů. Většina hry ale bude probíhat z bližších týček, jelikož se tu chystá těžký, tvrdý a rychlý povrch hracích ploch.

„New Course má v sobě prvky z mnoha jiných hřišť světa, včetně těch z vřesovišť okolo Londýna a Paříže. Myslím, že už navždy budu ovlivněný hřištěm v Pine Valley, blízko něhož bydlím a kde jsem členem. Do určité míry je zde patrný i National Golf Links. Pokud se všechny vlivy smíchají, tak z nich myslím vyjde velmi dobrý recept,“ uvažuje architekt.

Přestože styl New Course napodobuje vřesoviště, je vlastně vystavěn na písku. I proto má velké „waste areas“, právě jako v Pine Valley, pravidelně vyhlášeném nejlepším americkým hřištěm a v poslední době považovaném dokonce za ještě lepší než dějiště Masters.

J&T CONCIERGE

J&T CONCIERGE PRO VÁS
V OBLASTI GOLFU UMÍ ZAJISTIT:

- Individuální lekce s trenérem pro začátečníky.
- Green Fee na lokálních i zahraničních golfových hřištích.
- Golfovou dovolenou na míru.
- Možnosti vycestování dle aktuálních restrikcí včetně PCR testu.
- Ubytování poblíž vyhlášených golfových hřišť.
- Vstupenky na světové golfové turnaje.
- Zakoupení golfových pomůcek, zajištění pronájmu nebo vyzkoušení vozíku Geum.
- Zajištění odebrání golfového magazínu Golf Vacations zcela zdarma.

 Portugalsko

NOVÉ ZÁZEMÍ

V Les Bordes mezitím proběhl redesign klubovny i renovace 24 domků, dále stavby fitness, sportbaru, minispa, privátního lounge a herny, obsahující mimo jiné golfový simulátor. V privátním resortu je rovněž nekonečný prostor pro další vyžití. Přírodní jezírka i bazény, pláže, možnost provozovat vodní sporty, jezdit na motokárách a rybařit, jezdeckví, zvířecí farma, stezky pro cyklisty i pěší.

Navíc existují plány přetvořit zámek Bel Air z 19. století na luxusní hotel a spa, plány na stavbu dalších rezidenčních vil, jezdeckého centra, organické farmy, umělecké galerie a amfiteátru.

Už nyní, se dvěma hřišti, rozdílnými ve svém charakteru i prvcích obtížnosti, a již existujícími nebo ještě vytvářenými vymoženostmi bude Les Bordes patřit k nejlepším destinacím na světě.

Zřejmě to bude vlivem mnohých civilizací, které se tu objevily, že se Portugalsko stalo teritoriem, v němž si každý najde to své. Jihozápadní cíp Evropy u břehů Atlantiku poznamenali za poslední tři tisíciletí Fénicičané, Římané, Keltové, Řekové a také Kartáginci a Arabové. Ze všech vlivů něco zůstalo. Dohromady vhozeno do portugalského kotle to tvoří směs, ve které je všem dobře.

Odtud pak Portugalci vyrazili za moře a pomohli stvořit a inspirovat nový svět. Fernão de Magalhães, objevitel ve službách španělské koruny, vyplul přesně před pěti sty lety s karavelami vstříc Jižní Americe.

PŘÍMOŘSKÝ VZDUCH
TRÁVNÍK NEZNIČIL

Jestliže od výpravy Magalhãese na jižní polokouli letos uplyne půl tisíciletí, pak resort Praia D'El

Rey slavil loni teprve dvacet let existence. Přitom vypadá, jako by tu hřiště zasadili v dávných dobách Skotové, kdyby snad někdy pluli jako Fernão. Ve skutečnosti je to omračující design amerického architekta. Můžeme se jen dohadovat, že Cabell B. Robinson na to šel jako my a začal v plánech druhou devítkou, od pobřeží, a pak postupoval od písečných dun k borovicím.

Desátá jamka s vyvýšeným odpalištěm a širokou fairwayí vás naladí na pouť k moři. Trvá to tři jamky, než se hřiště s mořským koníkem ve znaku plně otevře vstříc živlu na zdejším Silver Coast, tedy Stříbrném pobřeží. Chtěla to sice náhoda, ale doporučujeme startovat tímto způsobem a na moře nečekat na první devítku, jakkoli stejně krásné. Ostatně už na druhé jamce také moře spatříte, než se budete postupně vracet do vnitrozemí ke klubovně. Výhled z druhého odpaliště na mořskou nádhru je podobným překvapením jako desítka. Těžko pochopit, jak se dá při vlhkém přímořském vzduchu udržet tráva v tak skvělém stavu. Fairwaye jsou jako koberce a greeny tak akorát. Praia D'El Rey je herně nejvstřícnější. Rough tu prakticky neexistuje, porost kolem jamek řídký, design naprosto přehledný. Z pobřežních jamek byste si hlavu ukroutili. Od vnitrozemí je lemují vily a v dále spatříte další resortní stavbu, rezidenci Beachfront s apartmány. U zřejmě nejhezčí, čtrnácté jamky s parem tří, stojí historický dvojdomek, udržovaný ve svém chátrání a proniknuvší obrázkem na titul skórkarty. Vzadu vlevo na obzoru se rozprostírá městečko, kam musíte zajet, i když třeba nesurfujete, nezajímáte se o historii a nejíte mořské plody. Centrem toho všeho je právě Peniche, které na vás dýchne, obejmě vás a očaruje.

Portugalská vřelost se projevuje na každém kroku. Nevyjde zrovna objednaný tee time na jedničku? Marshall vás s úsměvem pošle právě na desítku, kde má být volno. Vůbec obsluha na kterémkoli hřišti oplývá vstřícností a nic není problém. Vrcholem se pro vás stane návštěva klubovny

Top 5 resortů vhodných pro pánské party

BELEK, Turecko

Tři hřiště v resortu Gloria s all-inclusive.

BUDERSAND, Německo

Epický links na epickém ostrově s příchutí dobrodružství.

QUINTA DO LAGO, Portugalsko

Tři hřiště, příjemný hotel a špičkové restaurace.

LA CALA, Španělsko

Tři výborná hřiště, skvělé jídlo i bary, bazén, spa i tenis.

LA MANGA, Španělsko

Resort v Murcii třikrát větší než celé Monako: tři hřiště, 28 tenisových kurtů a 15 restaurací.

Top 5 resortů vhodných pro dámské výlety

VERDURA, Itálie

Spa, pláže, scénérie a fotogenický golf pro Instagram.

TERRE BLANCHE, Francie

Božské bazény, michelinská restaurace a neposkrvněná hřiště.

BAD RAGAZ, Švýcarsko

Nejlepší wellness a kouzelné scénérie se štíty Alp.

PENHA LONGA, Portugalsko

Hotel Ritz Carlton, dramatické jamky, blízké moře.

SAINT ENDRÉOL, Francie

Fréjus v Provensálsku a hotel, který hýčká vodou, koupelemi a saunami.

na Praia D'El Rey, sloužící pro rezidenty hotelu Marriott jako jedna z restaurací. Servírka by vám jistě přinesla i knedlíky, kdybyste o to stáli, ale vězte, že jakoukoli objednávkou ryby z denního menu neuděláte chybu, stejně jako kteroukoli volbou portugalského vína.

POSLEDNÍ DÍLO VĚHLASNÉHO BALLESTEROSE

Jen deset minut jízdy autem od Praia D'El Rey leží poněkud těžší kalibr. Aby ne, když architektem osmnáctky Royal Óbidos byl Severiano Ballesteros. Hřiště otevřelo teprve v lednu 2012, tedy až půl roku po předčasném úmrtí této španělské legendy. Jako by Seve chtěl do posledního díla svého života otisknout vše, co při bohaté kariéře úderového ekvilibristy načerpal.

Silnicí, pod kterou se podchází, je hřiště rozděleno na dvě části a ta menší začíná hned na spektakulární jamce číslo dva, což je pětiparový levý dogleg z kopce nad lagunou, rozdělenou na tři části. Je nabitý: výhledy na Óbidos, bunkery, vodou, muldami a emocemi.

Po sedmé jamce se vrátíte tunelem na hlavní část hřiště, kde stejně jako na předchozích místech hrajete nahoru – dolů, doprava – doleva, přes jezírka – podél kaskádovitých přítoků. Hrajete, nebo si s vámi Seve pohrává, ale nic ve zlém, protože ta hra je fér a záleží jen na vás, jak v ní obstojíte. Druhá devítka kompletně čelí Atlantiku, byť oceán neleží tak blízko jako na Praia D'El Rey, ale poryvy větru a šuměním se připomene i za modré oblohy. Končí se téměř půlkilometrovým pětiparem, s vodou u greenu a majestátní klubovnou.

Obří restaurace skýtá vše, co potřebuje nejen golfista, ale jakýkoli jídla a pití lačný návštěvník. Vyrazit si sem jen tak třeba na oběd nebo večeři s výhledem na oceán je zážitkem. Stejně jako výlet na driving range a golfovou akademii. Pokud už někde trénovat, pak tady. ■

ČESKÁ STOPA V GOLFOVÉM SVĚTĚ

Luxusní golfové vozíky Decolt Grand od české společnosti Golf Geum Technology se staly letošním trendem. Vyznačují se novým systémem uložení holí a kombinací inovativního designu a špičkových technologií. Vozíky jsou díky karbonové konstrukci velmi lehké. Zdrojem energie jsou japonské lithiové baterie, které umožní dojezd až 72 jamek. K pohonu se používají německé špičkové motory.

Každé kolo má svůj motor a oba jsou řízeny sofistikovanou elektronikou, která má kromě řídicích funkcí i spoustu pojistek proti nárazu, požáru nebo jízdě po a ve svahu. Specialitou je systém rekuperace. Při jízdě z kopce slouží k dobrzdování, ale hlavně pro dobíjení baterie.

Pro klienty J&T Banky zajistí oddělení J&T Concierge testování tohoto vozíku, v rámci kterého je i fee zdarma na golfových hřištích Prague City Golf Zbraslav a Čertovo Břemeno.

Eva Koťátková: Obsese kresbou, detaily a tím, co v nás vyvolávají různé instituce

Eva Kořátková, sbírka Magnus Art, Aktovka (z cyklu Cesta do školy), 2007

Jak se cítí lidé za mřížemi léčebny? Jak vnímáme svět obutí v pohodlí domácích bačkor? Jaké by to bylo vrátit se zpátky do školy? A jak se nahlíží až za obzor fantazie? Evu Kořátkovou fascinují různá prostředí, která formují naše vědomí. Cenu Jindřicha Chalupického získala už ve 25 letech.

Od začátku vzniku J&T Banka Art Indexu patří mezi top deset nejviditelnějších českých umělců a umělekyní, tři roky po sobě pak obsazuje první příčku tohoto žebříčku. Je jednou z našich nejznámějších umělekyní nejenom v České republice, ale zejména v zahraničí. Nebojí si hrát, zkoumat, kreslit a vracet se pomyslně do doby dětství, školních let či rodinných vazeb.

S pýchou si prohlížím košili s provázkem obvázanými rukávy postavenou vedle drátěného torza na skleněné polici. Dílo vyvolává úzkost a beznaděj spojenou s psychiatrickou léčebnou. Já mám však radost. Nacházím se v Bruselu ve čtvrti Schaerbeek v budově bývalé továrny dnes známé jako Loft. Prostory zde okupují díla z rozsáhlé sbírky finančníka Alaina Servaise a mezi nimi se vyjímá i to od Evy Kořátkové.

EVA KOŤÁTKOVÁ

Narodila se v roce 1982 v Praze. Studovala na pražské Akademii výtvarných umění, postgraduální titul získala na UMPRUM v Praze. Tvoří performativní instalace, v rámci kterých je pro ni důležité upozorňovat na roli člověka v sociálním systému. V roce 2007 se stala laureátkou Ceny Jindřicha Chalupského a Ceny Josefa Hlávky. Rovněž je držitelkou Dorothea von Stetten Kunstpreis. Je finalistkou Fondation Prince Pierre de Monaco – 45th International Contemporary Art Prize a Future Generation Art Prize. Tvůrčí pobyty absolvovala v New Yorku, Budapešti, Dublinu či ve Vídni. Od roku 2019 vévodí žebříčku J&T Banka Art Index.

„Východím bodem mé práce je nejbližší okolí, základní, přirozeně strukturovaná prostředí, jako jsou domácnost, rodina nebo škola, s jejich funkčními mechanismy, schémata chování a vzájemnými závislostmi. Umění mi dává možnost, jak tato prostředí subjektivně zkoumat, ukázat v jiných souvislostech a uvědomovat si svou vlastní pozici v nich,“ napsala do katalogu k Ceně Jindřicha Chalupského v roce 2007 Eva Koťátková.

KAŽDODENNÍ SITUACE JAKO INSTALACE

Tehdy finálová výstava k ceně probíhala v Galerii Jelení. Eva Koťátková v rámci ní vytvořila projekt *Za mezi nad pod v (Pokoj)*. Dílo propojovalo vnější i vnitřní prostor jakýmsi tunelem tvořeným z různých materiálů. Uvnitř pak na návštěvníky čekala instalace z dobře známých „domáckých“ předmětů, jako jsou bačkory, provázek, ošatka, hrneček, hadr, houba, talíř, sešit či kapesníčky. „Motivy nacházím i v samotném uměleckém procesu a jeho jazyku: výsledkem je permanentní zpochybňování klasických způsobů zobrazení, výtvarných postupů a technik. Pracuji s každodenními příběhy a situacemi, které přehodnocuji, přetvářím a rozestavuji v nových souřadnicích, daných mou osobní zkušeností,“ uvedla ke své tvorbě Koťátková.

V roce 2007 se díky tomuto přístupu stala umělkyní do té doby nejmladší laureátkou Chalupského ceny. „Práce Evy Koťátkové je komplexní, pokud jde o média, jež používá. Po obsahové stránce se odvážně vyrovnává s každodenností, tělesným

a emocionálním vnímáním prostoru. Její konceptně založený přístup je plný hravosti a tajuplnosti. Nesamozřejmost všednosti a každodenních předmětů přetváří do performancí a soch,“ ocenila její tvorbu tehdejší porota v čele s Milenou Kalinovskou.

ESTETIKA ŠKOLNÍCH LET

Ve stejném roce, v době, kdy končila Eva Koťátková svá studia na Akademii výtvarných umě-

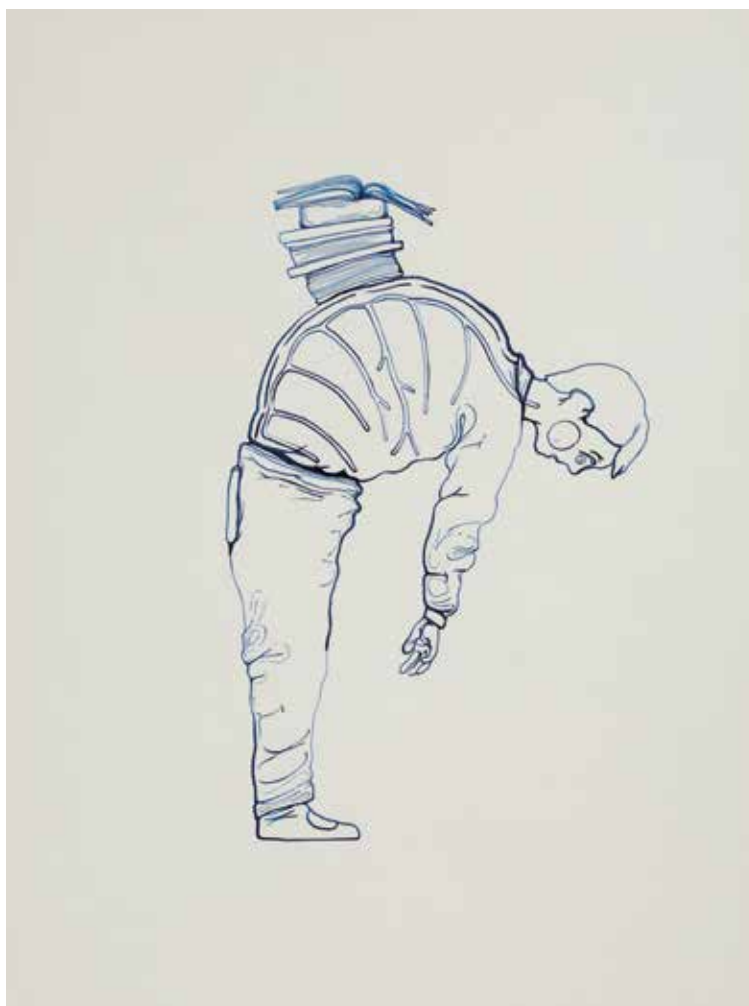
ní, se rozhodla podat si znovu žádost o možnost vrátit se na základní školu. Ta jí však byla zamítnuta. Přesto se vrátila do období povinné školní docházky alespoň ve své tvorbě a vytvořila cyklus *Cesta do školy*. Část z něj patří i do sbírky *Magnus Art*. Jedná se o dřevěnou aktovku a sérii kreseb někdy až bolestně zachycující některé útrapy a strasti, které žáci během svých školních let podstupují – stání na hanbě, různé psychické i fyzické tresty, těžká aktovka, fronty na obědy či ruce za zády. „Při práci na projektu jsem měla poprvé

Eva Koťátková,
výstava galerie Meyer Riegger
v rámci veletrhu Art Basel,
Basilej, 2018

J&T BANKA Art Index

J&T Banka Art Index, který je společným projektem J&T Banky a ART+, vznikl na přelomu let 2013 a 2014 se záměrem nabídnout potenciálním sběratelům a investorům nástroj, který jim pomůže v orientaci na aktuální domácí výtvarné scéně. Ambicí indexu nebylo a není hodnotit umělecké kvality jednotlivých autorů, ale mapovat jejich institucionální úspěchy. Zjednodušeně řečeno, jak často a v jak prestižních institucích vystavují. Pojem současné umění index definuje rokem narození a započítávají jsou vždy pouze aktivity za posledních deset let.

Eva Koťátková, sbírka Magnus Art, Bez názvu
(z cyklu Cesta do školy), 2007

Eva Koťátková, sbírka Servais Family,
z výstavy A from Animism, Atlas, Adrift, Brusel, 2019

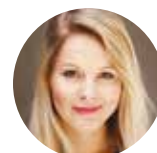
příležitost dát volný průchod své zálibě v estetice nástěnek, v čítankových ilustracích, v tlumené, vybledlé barevnosti, ve výtvořech domácí rukodělné dovednosti: jejich působivost pramení z jejich paměti, která sahá až do mých školních časů,“ uvádí k cyklu Eva Koťátková.

KRESBOU PODCHYCENÝ CELÝ SVĚT

„Nejintimnější a nejbezprostřednější formou vyjádření pro mě přitom zůstává neustálé obsesiv-

ní zaznamenávání věcí a situací pomocí kresby,“ přiznává výtvarnice. Jemné kresby spojené s kolážemi odkazující k nekonečné dětské fantazii. Postavy s opičí hlavou či ptačím torzem, dětské obličej s páskou přes oči, mísení lidských a zvířecích motivů, pohled do útrob lidského těla, na odhalenou kostru. Vše umocněné výraznou červenou barvou. Rozměrem malá, tématem a motivy široká díla upoutávají návštěvníky při procházení rozsáhlým prostorem veletrhu Art Basel v basilejském Messe. Instalaci vytvořila berlínská galerie

Meyer Riegger, která Evu Koťátkovou v zahraničí zastupuje. A já mám zase radost, že se umění vytvořené v českém kontextu dostává i za hranice naší země a rezonuje s diváky a sběrateli z celého světa. ■

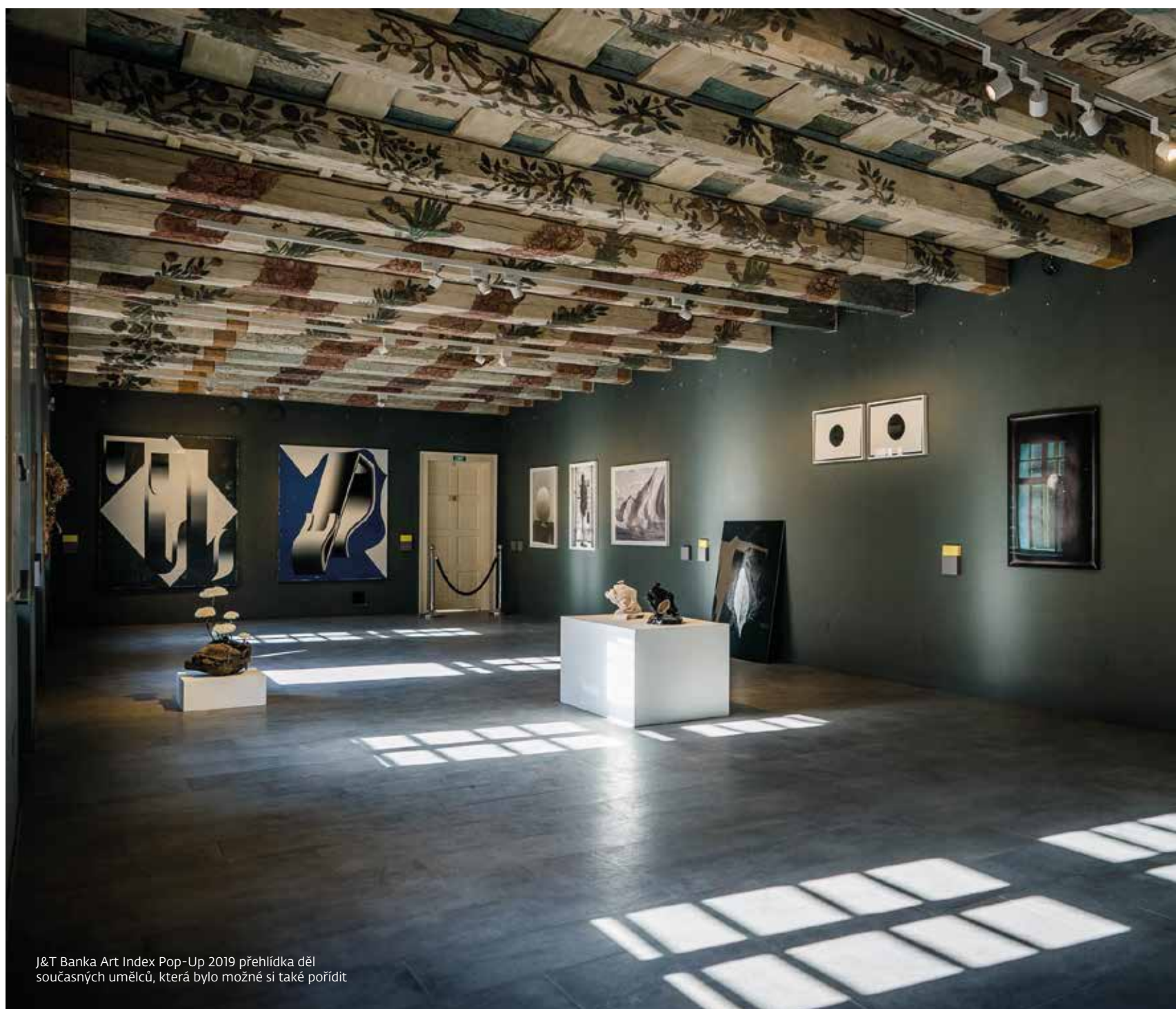

Anna Pulkertová
Art specialista J&T Banky

Umění sbírat umění

Začíná to nenápadně. Stojíte před uměleckým dílem a najednou cítíte zvláštní pocit, že byste tento konkrétní kousek chtěli vlastnit. Zjistíte, že vás objekt niterně oslovuje a že chcete, aby dodával duši i vašemu domovu. Mnohdy to trvá, než se skutečně odhodláte si dané dílo pořídit. Přitom začnete objevovat, jak daný umělec přemýšlí, kde tvoří, čím se inspiruje. Postupně si uvědomíte, jak funguje svět umění, a zatoužíte stát se sběratelem. Art specialistky Anna Pulkertová a Valérie Dvořáková vám poradí, jak na to.

J&T Banka Art Index Pop-Up 2019 přehlídka děl
současných umělců, která bylo možné si také pořídit

Než se váš dům zaplní originálními uměleckými kousky, často to chvíli trvá. V rámci sběratelské ambice vás čeká ještě kus cesty. Dobrodružné, plné objevů, nových úhlů pohledu, romantických a někdy i stinných zákoutí. Vyjdete z ní už navždy poznamenáni různými odstíny barev, odlišným viděním světa, obohaceni. Ať už duševně, či zhodnocenou původní finanční investicí.

„Mám ráda příměr objevování světa umění k prozkoumávání a prohlubující se lásce k vínu. Postupně se člověk od sladších odrůd propije k bohatším a plnějším vínům nejrůz-

nějších chutí a vůní. Přitom začne objevovat kulturu pití vína, místa, kde mu nejlépe poradí s výběrem, začne o své zálibě hovořit s lidmi kolem, ať už těmi, co sdílí stejný zájem, nebo svou vášní naverbuje nové nadšence. Čte si o víně, navštěvuje různé degustace, objevuje snoubení nápojů s pokrmy. Nakonec to nevydrží a jede se podívat do svých oblíbených vinařství. Stráví nějaký čas s vinaři, či dokonce popadne nůžky a sám se vydá na sklizeň hroznů. Víno po takové zkušenosti chutná ještě mnohem lépe,“ popisuje Anna Pulkertová, jak se rodí sběratel.

V rámci odhalování světa umění a jeho zákonitostí se jedná o velmi podobný proces. Jak se vyvarovat toho, že omylem sáhnete po pomyslném „krabicáku“ a od dalšího ochutnávání upustíte? Anna Pulkertová sepsala krátký návod, jak se ve světě umění zorientovat na samém začátku.

VYRAZTE ZA UMĚNÍM

I když v čase pandemie je to obtížnější proveditelné, nikoho asi nepřekvapí, že esenciální formou, jak nejlépe začít umění poznávat, je vidět jej na živo. Pro sběratele-začátečníky je nejprínosnější začít chodit pravidelně na výstavy do větších výstavních sál. Mnoho lidí při svých cestách do zahraničí navštíví věhlasná muzea a galerie, doma se však zdá, že na to nezbyvá čas. Přitom umění je do velké míry odrazem i lokálního kontextu a člověk se tak jen zahraničním uměním (často už léty prověřených autorů) ochuzuje o pohled na díla, která mohou jít mnohem více na komoru situaci, v níž se člověk právě nachází. „Nehleďte na to, že v kontextu sběratelství se v rámci místního prostředí bavíme o daleko příznivějších částkách za jednotlivá díla,“ říká Anna Pulkertová.

Místa, která stojí za to pro začátek čas od času navštívit, jsou Galerie hlavního města Prahy, výstavy českých a slovenských umělců v Galerii Rudolfinum či Národní galerii, v krajích pak Moravskou galerii, Dům umění České Budějovice, Galerii PLATO v Ostravě či Oblastní galerii v Liberci.

„Najděte si někoho, kdo s vámi bude sdílet touhu vyrazit za kulturním zážitkem, a objevte ve svém okolí výstavní prostor, který vám je bude přinášet. Nechte si nejlépe toto mís-

to doporučit člověkem, o němž víte, že se v umění už nějakou dobu pohybuje. I když vám třeba napoprvé nebudou vystavená díla po chuti, nelámejte nad nimi hůl. Zkuste si k výstavě přečíst slova kurátora nebo si dohledejte samotného autora a zjistěte, jaká témata jej zajímají a proč řeší zrovna ta. Zejména u současného umění je nastudování kontextu vzniku díla jednou z důležitých premis pro pochopení jeho významu,“ doporučuje Anna Pulkertová.

jste zjistili, že vás nejvíce oslovuje abstrakce a rádi byste našli mladé umělce, pracující ve své tvorbě s geometrickými či organickými tvary. Jak postupovat?

Hlubokou studnicí pro objevování různých umělců je web artlist.cz, v rámci kterého najdete o daném umělci vždy povídání od vybraného teoretika umění, životopis i ukázkou jeho tvorby. Vodítkem pro zorientování se mezi současnými českými

S uměním je to jako s vínem. Postupně se od sladších odrůd propijete k bohatším a plnějším druhům. Necháte se pohltit kulturou, kterou začnete pomalu více poznávat. Vyhledáváte místa, kde vám s výběrem poradí, navštívíte mnoho degustací, vinařství a o své vášni se bavíte se svým okolím.

Ne každé dílo vás musí svou formou či motivem oslovit, to však nutně neznamená, že je špatné. Není od věci si někdy říci, že tomu ještě nerozumíte, případně že se k dílu vrátíte později. Zkušenosti dalších sběratelů ukazují, že zprvu ta nejvíce provokující či kontroverzní díla se postupem času stanou právě nejvíce atraktivní, protože nutí člověka přemýšlet, zjišťovat, více do hloubky se vzdělávat.

„Může se stát, že hned na první výstavě, kterou navštívíte, objevíte dílo, které vás uhrane. Také se však může stát, že zmíněný moment přijde až po mnoha setkáních se světem umění. Obojí je v pořádku. Zkuste, objevte. V umění neexistuje jen malba. Třeba pro vás bude nejvíce srozumitelná oblast umělecké fotografie nebo dáte přednost materiálu sochařských objektů či instalací, mohou vás oslovovat subtilní grafické listy či aktuálnost ve výpovědích video artových umělců,“ dodává Pulkertová.

OBJEVUJTE KONKRÉTNÍ JMÉNA

Pokud jste si našli oblast umění, která vám přirostla k srdci, hledejte dále. Třeba jste si už zamilovali díla konkrétních umělců a chcete objevit další v rámci dané oblasti. Nebo

umělci může být i J&T Banka Art Index. Žebříček obsahuje sto nejviditelnějších jmen současné české umělecké scény. Postupně zkuste objevovat i menší výstavy konkrétních umělců. Nejčastěji je pořádají galeristé, kteří konkrétní umělce zastupují. Už to, že někdo věří tvorbě daného umělce tak, že se jej rozhodl zastupovat, je určitou známkou kvality.

Menších galerií je zejména v Praze možná více, než byste čekali. Pro přehled vám může hezky posloužit kniha Kurátor: Průvodce uměním v Praze, která popisuje různá místa, kde v hlavním městě můžete na umění narazit včetně vysvětlení, jaký je rozdíl mezi obchodníkem s uměním a galeristou. Pokud vás zajímá zejména nejmladší umění, nejlepší možností, jak jej začít poznávat, je chodit pravidelně na výstavy klauzur (finálních prací v rámci daného semestru) na uměleckých školách. Objevit tam své favority, bavit se přímo s autory či s vedoucími pedagogy a sledovat pak dlouhodobě, kam se dílo daného studenta či studentky bude ubírat. „Z pohledu investice je tato forma objevování a případného nákupu umění nejrizikovější, avšak také ze začátku nejméně nákladná a rozhodně velmi poutavá,“ uvádí Anna Pulkertová.

NASTUDUJTE SI HISTORII

V rámci postupného poznávání umění se hodí mít znalosti v oblasti historie umění. Není třeba stát se přímo kunsthistorikem, ale bude vás to samotné více bavit, když začnete rozpoznávat v dílech různé inspirační zdroje. Pokud si ze školy už příliš nepamatujete vývoj historických uměleckých směrů, pro osvěžení paměti vám nejlépe poslouží publikace Příběh umění od E. H. Gombricha. Poutavý vyprávěcí styl autora vás bude bavit a vtáhne vás do děje.

Na těchto základech pak můžete začít stavět a pustit se i do historie umění 20. století třeba prostřednictvím knihy Umění po roce 1900 od několika amerických kritiků. Rozsáhlá publikace mapuje různé důležité momenty, filozofické koncepty, historické události i osobnosti, které formovaly vznik různých uměleckých tendencí během celého 20. století s přesahem až do současnosti. „Nejedná se o jednoduché čtení, ale pokud se jím prokoušete, poskytne vám velmi dobrý vhled do inspiračních zdrojů, které se tvorbou umělců prolínají dodnes,“ radí Pulkertová.

DOBŘE SI VYBERTE ODBORNÍKA

Sběratelem se stáváte, když si sami vyberete a zakoupíte alespoň dvě umělecká díla. To není moc, že? Ze začátku by se určitě mělo jednat o díla, která se vám líbí a mluví k vám. Nedá se však v tomto případě ještě příliš mluvit o sbírce s konkrétní ústřední myšlenkou. K tomu se sběratel propracovává postupně. Bud sám, ale nejlépe na začátku se spolehlivým průvodcem, který nebude sledovat jen vlastní obchodní zájmy. „Stejně jako při nákupu konkrétních uměleckých děl buďte tedy pečliví a vybírávají i při volbě toho správného partnera, který vám bude při poznávání světa umění stát po boku,“ dodává Anna Pulkertová.

KAŽDÉ UMĚNÍ MÁ SVÉ NÁROKY

Vybavení teoretickými znalostmi se můžete pustit do výběru konkrétních uměleckých děl. Volbu ovlivňují kromě financí také podmínky pro vystavování či skladování a další specifika.

První příčku v oblíbenosti si u sběratelů drží jednoznačně malba, proto-

že je nejenom snadno srozumitelná (což se nedá říct o řadě konceptuálních projektů nebo nových médií), navíc je i praktická. Takový obraz na plátně poměrně snadno zabalíte, převežete i pověsíte. Nevyžaduje delicate péči jako třeba práce na papíře, speciální technické zajištění jako videoprojekce ani nepotřebuje tolik prostoru jako sochy nebo instalace.

die na papíře zvláštní slabost. Často v nich totiž najdete otisk přemýšlení autora, experimenty s kompozicí, křivkou i barvou. Pro vývoj umělcovy tvorby mají práce na papíře často stěžejní hodnotu,“ dává tip Valérie Dvořáková.

Ještě dostupnější alternativou jsou grafické práce, které vznikají v limi-

od carrarského mramoru až po pi-soár. Jako začínající sběratelé věnujte pozornost hlavně materiálu, který hraje ohromnou roli především při péči o dílo. Některá díla se sice pro svoje rozměry a materiál hodí spíše do institucí než do soukromých sbírek, nenechte se ale unést představou monumentálního sochařství. „Socha může být i velmi drobný objekt a jsem přesvědčena, že zrovna u nás, v zemi vitrín s křišťálovými zvířátky, je prostoru pro umění tohoto typu dost,“ konstatuje Dvořáková.

Zcela odlišnou a nesmírně zajímavou otázkou je potom sběratelství nových médií. Do této oblasti umění spadají dříve hlavně video art, digitální umění nebo třeba audio instalace. S neuvěřitelně rychlým technologickým pokrokem ale drží krok i tato kategorie a každým rokem se rozšiřuje. Dnes někteří umělci tvoří přímo na svých instagramových účtech, využívají virtuální realitu nebo se prosazují ve vodách blockchainu. „Uznávám, že takovému umění se věnuje jen menšina sběratelů a i většina z nich se k tomu musela nejdříve

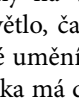
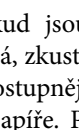
„Pokud jsou pro vás plátna příliš drahá, zkuste obrátit svou pozornost k dostupnějším variantám: pracím na papíře. Papír je sice křehký, náchylný na vlhkost i přímé sluneční světlo, často se v něm ale skrývá velké umění. Moje vnitřní kunsthistorička má dokonce na kresby a stu-

tovaných edicích více kusů, což se pochopitelně odráží i v ceně. Každý kus by měl být očíslován a podepsán rukou autora.

Sochy a prostorové instalace jsou velmi rozmanitou kategorií: bavíme se v podstatě o čemkoliv na škále

Sběratelem se člověk stává, když si sám vybere a zakoupí alespoň dvě umělecká díla. To není moc, že?

trochu „prosbírat“,“ říká Valérie Dvořáková.

KDE NAKOUPIT

Pronikli jste do světa umění, kdekdo jste načtli, zorientovali se v jednotlivých technikách a třeba se už i nechali okouzlit konkrétním směrem nebo autorem. Ale co teď, jak nakoupit? Mediálním prostorem čas od času prolétne nějaký falzifikátorský skandál. „Je to vděčné téma a příznám se, že ani já nikdy neodolám a ponořím se do příběhů o nadaných padělatelích a nápaditých podvodnících. Takovému podvodu se ale můžete snadno vyhnout, když trochu pochopíte způsob, jakým funguje trh s uměním, a vyhledáte důvěryhodné prodejce,“ uvádí Dvořáková.

Umělecké dílo můžete získat prostřednictvím několika různých kanálů. Vylučme rovnou podivné internetové burzy s lákavými nabídkami slavných jmen za bezkonkurenční ceny a soustředme se na prověřené cesty.

Umělec

Máte-li v oku konkrétního umělce, není nic jednoduššího, než ho nebo ji oslovit na přímo a vybrat si dílo rovnou z ateliéru. Setkání s autorem je vždy zážitek a poskytne vám možnost lépe porozumět jeho práci.

Galerista

Málo se to ví, ale galeristé mají na trhu se současným uměním nezapustitelnou úlohu. Umělce, které zastupují, podporují mnoha způsoby, pořádají jim výstavy a vozí je na zahraniční veletrhy. Ve své stáji mají vždy několik (desítek) jmen, a tak jsou schopni nabídnout širší výběr. Galeristé bývají velmi vstřícní a jednání s nimi má své výhody: pro sběratele jsou spolehlivou spojkou, která při nákupu zajistí vše od poradenství až po fakturaci.

Veletrh

Samostatnou kapitolou jsou veletrhy. Na veletrhy se nutně nejezdí jen za účelem nakupování. Jsou to místa setkávání, poznávání a utváření kontaktů, kam se sběratelé, umělci, galeristé a další odborníci sjíždí ze všech koutů světa. Tedy alespoň tomu tak bylo ještě před pár měsíci. V posledním roce naprostá většina světových veletrhů přešla do onlinu a vznikly tak bezedné virtuální přehlídky děl všech druhů a kategorií. Návštěva veletrhu se tak stala trochu monotónním klikáním a scrollováním, zato je ale přístupná téměř komukoliv. „Až to bude zase možné, veletrhy naživo vřele doporučuji. Dívejte se, objevujte, seznamujte se, fotte a zapisujte si vše, co vás zaujme,“ vyzývá Valérie Dvořáková.

Aukční dům

Možná je vaše zaměření ale úplně jiné, možná vás více zajímají investičně oblíbená jména českých mo-

Využijte služeb odborníků

Chcete-li si pořídit nějaký zajímavý umělecký kousek a rádi byste se s někým o výběru poradili, neváhejte se obrátit na Art Servis. Jeho odbornice Valérie Dvořáková a Anna Pulkertová vám pomohou zorientovat se na současné umělecké scéně, vytipují pro vás vhodná díla a autory a zajistí vše od nákupu přes transport až po pojištění.

Stačí napsat na: artservis@jtbank.cz

dernistů nebo i starších mistrů. Obrátit se tak můžete na aukční domy, prohlížet si nabídky jejich aktuálních dražeb a pustit se do vzrušujícího světa zvednutých plácaček a dražebních kladívek. Oproti obcházení ateliérů a galerií je to úplně jiná disciplína plná adrenalinu a zvláštního pocitu zadostiučinění, když se vám dražba vydaří.

A JEŠTĚ NĚCO NA ZÁVĚR

Na závěr trochu teorie, která se vám pro orientaci může hodit. Trh s uměním obecně rozdělujeme na primární a sekundární. Na primárním trhu je vždy na jedné straně žijící umělec, a jedná se tedy o první prodej z ateliéru. Sekundární trh už zahrnuje veškeré další prodeje mezi sběrateli

či institucemi. Zjednodušeně by se dalo říct, že na primárním trhu se potkáte s umělci a jejich galeristy, zatímco na sekundárním trhu dražíte v aukci. Hranice a definice se ale každým rokem víc a víc rozmazávají. Galeristé prodávají umění starších mistrů a aukční domy přijímají do nabídky díla přímo z ateliérů.

„Dobře vím, že trh s uměním se zvenku může jevit lehce tajemně a asi trochu nepřehledně. Jeden článek z vás nikdy neudělá neomylné znalce trhu. Proto ten náš uzavřu zlatým pravidlem: vzdělávejte se, ptejte se a nebojte si nechat poradit,“ vzkazuje Dvořáková. ■

J&T Banka, a. s. je partnerem:

Česká filharmonie

J&T BANKA

Medvědí trh
neznamená
zimní spánek

Růst. Společně.